

Navažská fantasy z konce světa

Nad Stopou blesku Rebecca Roanhorse

První díl fantasy tetralogie Rebecca Roanhorse z prostředí severoamerických Navahů přináší promyšlený postapokalyptický svět s mytologickými prvky. Za atraktivním prostředím knihy Stopa blesku ale trochu pokulhávají postavy i lehce předvídatelný děj.

FRANTIŠKA SCHORMOVÁ

Po klimatické katastrofě zaplavila voda většínu planety. Pro národ Navahů, který „už svou apokalypsu zažil víc než o století dřív“, se nejedná o konec, ale o „znovuzrození“. Skupinám původních obyvatel severoamerického kontinentu, které mají zkušenost s genocidou a kolonialismem, se v postapokalyptické budoucnosti sužované nedostatkem zdrojů žije o něco lépe než ve dvacátém a jednadvacátém století. Jejich území odděluje vysoká zeď, vystavená částečně za pomoci magie. Právě magie a mytické bytosti se vrátily po Velké vodě, potopě, která „ukončila Pátý svět a začala Šestý. Otevřela těm, kdo jsou jako já, průchod zpátky na svět,“ říká Kojot, jedna z bytostí tradiční mytologie. Nesmrtelní se navrátili z legend a snů, z písní a vizí a kráčejí mezi lidmi. Spolu s nimi ale přišli i další tvorové: čarodějové, čarodějnice, duchové a netvoři.

Taková normální holka

Maggie Hoskie, hlavní hrdinka románu *Stopa blesku* (Trail of Lightning, 2018), úvodního dílu série *Šestý svět* Američanky Rebecca Roanhorse, netvoří loví. Nesmrtelný Neizghání ji vycvičil a naučil využívat darů – talentů, kterými vládou jednotlivé klany. Každý Diné, což je označení, jímž sami sebe nazývají Navahové a které znamená „člověk“, dostává do vínku nadání z klanu otce i matky. U Maggie je to rychlost a nelítostnost při zabíjení nepřátel: tyto dary ale musí používat opatrně. Zvlášť ten druhý je jí zdrojem nekoněčné frustrace a přemítání o hranici, za níž se lovkyně netvoří sama proměňuje v netvořa. Kombinace traumatické minulosti a obtíže, s jakými navazuje a udržuje vztahy, je typická pro hrdiny a hrdinky New Adult příběhů, kategorie, která označuje věk protagonistky i potenciálních čtenářů. Nejde zde o příběh o dospívání, ale o vyrovnávání se s dospělostí.

Hlavní hrdinkou a vypravěčkou *Stopy blesku* je drsná žena. To ale samo o sobě nezaručuje feministické sdělení příběhu. Naopak, Maggie je jakousi ženskou obdobou traumatizovaných a problematických detektivů a akčních hrdinů, kteří jsou vedle své antisociálnosti a emočních problémů obdařeni výjimečnými či nadpřirozenými schopnostmi, navíc bojuje s citovou závislostí na svém bývalém mentorovi Neizgháním, kterému věnuje velkou část svých myšlenek a který vystupuje jako

Kresba Jakub Hrdlička

typický „bad boy“. Děj posouvá sérii úkolů, jež Maggie dostává od různých mužů kolem sebe. To oni jsou aktivními agenty, to oni volí, co je dále potřeba udělat.

Poušť i ruiny měst

Silnou stránkou knihy je bezpochyby prostředí a jeho spojení s mytologií. Děj románu probíhá v krajině, kterou můžeme znát z klasických westernů: v kaňonech a pouštích. Postapokalyptické komunity v tomto prostředí přežívají podle nových pravidel. Román Rebecca Roanhorse bývá označován za městskou fantasy – označení postměstská fantasy je ale přesnější, protože mnoho měst, jak je známe, zde nenajdeme a městu se nejvíce podobá shořelý Crowpoint. Maggie a její parťák Kai se těmito místy pohybují trochu jako v počítačové hře s jednou hlavní a řadou vedlejších misí, během nichž je potřeba zjistit informaci, donést někam předmět nebo se utkat s jinou postavou. Děj ale není obzvláště komplexní: odpovědi na některé otázky, jež si Maggie klade, odhadne čtenář dlouho před hlavní hrdinkou a závěrečné odhalení pak není žádným velkým překvapením.

Stopa blesku prostě z dálky působí o něco lépe než zblízka: možná i proto kniha získala jedinou z významných cen, na něž byla

nominována: Locus Award 2019 za nejlepší románový debut. To ale neznamená, že nestojí za přečtení: velký podíl na tom má i pečlivá práce nakladatelství Gnom!, ať už jde o grafickou úpravu, překlad Jakuba Němečka nebo peritexty, zahrnující autorčin biografický medailon, doslov Miroslava Černého a poznámku překladatele. Dočteme se v nich mimo jiné o kritice spisovatelky ze strany příslušníků národa Navahů. Otázka reprezentace a práva na reprezentaci jsou témata, která bude kulturní scéna řešit ještě dlouho – a není jisté, zda se někdy dobereme uspokojivého řešení. Na výtky, že k Navahům nepatří, autorka argumentuje tím, že má navažského manžela a pobývala v navažských komunitách, a v sérii dále pokračuje. Z plánovaných čtyř knih série *Šestý svět* byly zatím publikovány dvě, po *Stopě blesku* vyšlo v roce 2019 pokračování nazvané *Storm of Locust* (Bouře kobylek), v němž se opět vrací Kai i Maggie. Pokud se dalším dílům povede vyrovnat nedostatky první knihy, a pokud se nakladatelství Gnom! rozhodne s vydáváním série pokračovat, máme se na co těšit.

Autorka je amerikanistka.

Rebecca Roanhorse: Stopa blesku. Přeložil Jakub Němeček. Gnom!, Praha 2021, 303 stran.